

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési penzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:

Egész évre 10 kor.
Fél „ 5 „

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt cikkekkért minden utannyomási jog fentartva.

TARTALOM.

	Lap
Baromfitenyésztésünk legnagyobb baja. — Ky	189
A szárnyas kezelése kitömés előtt. — Szlávik Nándor	189
Könyvismertetés	190
Kérdések és feleletek	
Kérdés: Baromfitelep felállítása. — Lincolnshire	
Felelet: Baromfitelep felállítása	190
Hírek	190

JÁRVÁNYOK

fellépte esetén forduljon a

LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERPELÉSÉRE
RÉSZVÉNYTÁRS. IGAZGATÓSÁGAHOZ

BUDAPEST, IX., LÖNYAY-UTCZA 18/B.

Sürgőnyczim: Vaccin, Budapest,

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Az intézet anyagai egész Európában elterjedtek s megbízhatóságuk, állandó bakteriológiai karakterük és hatékonyosságuk közismertes. Felvilágosítások, szaktanácsok és laboratóriumi vizsgálatok díjmentesek.

Baromfitenyésztésünk legnagyobb baja.

Sokszor volt szó már e lapokban arról a nagy pusztításról, a mit baromfitenyésztésünk egyik legnagyobb bajának, a *baromfikolerának* köszönhetünk. Megszenvedi ezt az egyén éppen úgy, a mint sinyli a közérdek is! Mert ha kár az, hogy az egyes tenyésztő évenként munkája egy bizonyos hányadát arra a veszteségszámlára kénytelen írni, a mit a kolera és a többi járványos betegségek pusztításai révén állandóan vezetni kénytelen, úgy fokozatosan kár az, a mit a közfogyasztás szenved az által, hogy hiányzik évenként egypár százezer baromfi és egy-két millió tojás.

Mindig bűn volt az a nemtörődömség, mellyel úgy a vidéki hatóságok, mint maga a termelő is kezelte a járványos baromfitbetegségeket, de ma is a régi nembanomsággal tenni, hogyan fog a nagy bajjal és még nagyobb költséggel felnevelt baromfiból sok ezer elpusztulni, oly mulasztás, melyet már minősíteni sem lehet. Pedig már

szállonganak az első hírek innen is, onnan is, hogy pusztul a szárnyas! S az első fecskét követi a többi s ha ölbetett kézzel mit sem csinálunk, egészen bizonyos, hogy a kolera, baromfi-vész az idén is elvágja a szokásos pusztulást. Ha a bajon segíteni nem lehetne, ha nem állának védekező eljárások rendelkezésünkre, még akkor sem lenne szabad belenyugodni abba a kárba, mely évenként (csak a koleránál!) 100 000—150 000 darab baromfitól fosztja meg a fogyasztót.

Nem akarom az olvasót sem a kolerának, mint betegségnek leírásával untatni, sem a betegség okozta kár nemzetgazdasági jelentőségét behatóan taglalni, csak röviden azokat az általános rendszabályokat idézem, a melyek betartása mellett az egészségi állapotot tartóssá és biztossá tudjuk tenni. Á hol pedig az egészség fennmaradásának feltételeit sikerült megteremteni, ott természetesen bármily betegség is igen nehezen tud tért hódítani! Ime az egészség szabályai:

1. Tartsuk tisztán baromfiainkat, azok óljait és a baromfiudvart. A tisztogatást végezzük naponta, de általában rövid időközökben, mert a nagyon felhalmozódott piszok és szemet nehezen is takarítható és állandó veszedelmet is jelent.

2. Tápláljuk megfelelően és kielégítően szárnyasainkat. Egy jól táplált, erős jószág minden betegséggel szemben ellentállóbb, mint a sovány, gyenge. Bővebb magyarázatra ez aligha szorul. Fontos, hogy az eleség és ivóvíz teltétlenül, egészséges, tiszta legyen.

3. Gondunk legyen arra, hogy a tenyésztésre használt baromfiak ne legyenek közeli vérrokonok. Közeli vérrokonok ivadekai rendszeren gyengébb szervezetűek, e miatt kisebb ellentállóképességűek s végeredményében fogékonyabbak is minden betegséggel szemben. A vérfrissítés — idegen helyről származó kakasokkal, gunarakkal a gazdasági baromfitenyésztésben elengedhetetlen.

4. Minden idegen helyről származó baromfit, mielőtt udvarunkon szabadjára engednénk, 14 napig elzárva megfigyelés alatt tartsunk. Ha a próbát kiállta s a két hét után is egészséges marad, nyugodtak lehetünk, hogy betegséget az idegen szárnyással nem huzcolunk be.

5. Legyünk óvatosak a hálaló tyukászokkal szemben! Okos gazda ezt a vándorkereskedőt nem engedi be udvarára. Faluról-falura járva, jöttében mentében nagyon eredményesen tudja terjeszteni a legkülönfélébb betegséget is s bátran mondhatom, a míg a kereskedelemnek ez a tényezője el nem tűnik a föld színéről, a járványos baromfitbetegségek tovaterjedését igen nehéz lesz meggátolni.

6. Beteg baromfi egészségesek között meg ne tőrjünk. Addig is, míg a betegség természetét meg nem állapítjuk, különítsük el a betegeket, mert a gyors közbelepéssel komoly bajnak vehetjük elejét.

7. Szokjunk le arról a rossz szokásunkról is, hogy az elhullott baromfit a trágyadombra dobjuk, vagy patakba, folyóvízbe lökjük. Legjobb a hullát nyomban elégetni, vagy jó mélyen a tövébe elásni.

8. Még akkor is, ha betegség udvarunkat föl nem kereste, tanácsos évente mindent fertőtleníteni, a mi a baromfitenyésztéssel összefügg. Tehát: ólat, eszközöket, edényeket, udvart.

9. Ne kényeztessük baromfiainkat, mert ezzel szervezetüket gyöngítjük és ellentállóképességüket csökkentjük. Ettől a betegség már csak egy lépés. Ólat fűteni, télen át konyhán, szobán tartani a baromfit nem okos dolog.

Ime röviden, a mit az egészség fenntartásának érdekében okvetlen meg kell tennünk, hogy általa a tenyésztést jövedelmezőbbé tehetjük és sok tápláló értéket mentünk meg a közfogyasztásnak, önként következnek.

Ha azonban minden gondunk dacára is kiűt a baj s eljön a betegség, megijedni nem szabad. Pusztító koleránál sokszor segített a német gyártmányú »galloserin«, vagy egy lelkes magyar tenyésztő által készített és forgalomba hozott »kolerin« nevű védekező szer. Jó tehát akár egyiket, akár másikat állandóan kéznél tartani és szükség esetén használni. Csekély költséggel százakat menthetünk meg; hasznukról több esetben meggyőződtem.

Azután még valami! Vegyük igénybe az állatorvost és ne féljünk a hatósági bejelentéstől sem! Eddig még egyiknek sem vallotta kárát senki.

Mentsünk meg a háborus közlélmzésnek minden baromfit és minden tojást!

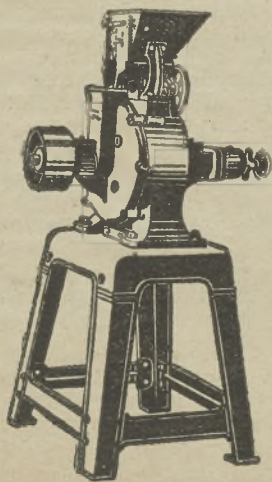
Ky.

A szárnyas kezelése kitömés előtt.

Írta: Szlávik Nándor nyug. urad. főerdész.

A preparátor igen nagy sulyt fektet arra, hogy a kitömésre szánt szárnyast a lehetőséghez képest friss, tiszta és megbolygatatlan állapotban kaphassa kézhez. A difcillikus tulajdonsága a tollzatnak egyrészt és romlás veszélyének másrészt, különös elővigyázatot és nagyon gondos kezelést igényel. Éppen ezért egy példával óhajtom ezt megvilágítani, hogy miként kell egy eljett szárnyast kezelni, hogy az az állatkitömő kivánságainak megfelelő legyen.

Tegyük fel azt az esetet, hogy lesen, vagy éppen a bagolygunyhónál egy különös tollazatu, vagy más ritka ragadozót ejtettünk el. Ez csak szárnyalva lett s ennek következtében még él. Menekülési szándékával csakhamar fel kell hagynia. Hanyatt vágja magát s haszontalan védelemre készül karmaival. Igyekszem karmai közelébről távol állani, de egyik kezemmel szárnyának egyik lendítő tollát megfogni törekszem s felemelem úgy, hogy az szárnyánál fogva függő helyzetbe kerüljön. Mikor már sikerült mind a két szárnyát megfognom és azokat a hátuk felett felhajlithattam s egymáshoz közel vehettem,

MONARCH tiszta vasból és aczélból készítve daráló és lisztörlőmalmok

erőhajtásra álló önélesítő műkövekkkel. Ezen köveket nem kell soha élesíteni és a gép amellett óriási munkaképességgel bír.

Kezelésére szakember nem kell.

Kizárólag nálunk kapható négy nagyságban:

Dénes B. Betétitársaság

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 61/g.

TELEFON: 46—03.

Sürgőnyczim: DÉNES 46—03.

akkor azokat már a balkezemmel összefogva tarthatom, míg jobbkézemmel megmarkolom a hátát és a hüvelykujjammal a bal és a mutató vagy középujjal a jobb oldali borda tájékát érintve, a tüdejét erősen összenyomom és így végezem ki a szárnyast rövid pár másodperc alatt. Az ily kimúlás nem okoz a szárnyas testén külsőleges sebesülést és sokkal kevésbé kínzást, mint némely más szokás. Az ütással a koponyára, vagy mint némelyek — elég rosszul — szokták, hogy lábaik vagy karmaiknál fogva, a lóbálásban lévő, még ki nem szenvedett szárnyasok fejét fához vagy éppen csizmájuk sarkához verik, ez az eljárás, eltekintve attól, hogy legkevésbé sem vadászias eljárás, a szárnyas fejét összezuzza és ezzel vérkiömléseket idéz elő. Ezek mind olyan dolgok, a melyek a preparátornak igen sok gondot okoznak. Ugy szintén a szokás: a vált tarkózást — akár késsel, akár tollal — kerülni kell. Azután megvizsgálom a sérüléseit, a kifolyt, kicsepegetett vért vattával felitatom — vattát mindig hordok táskámban és a sebet vattával tömöm be. Majd kiürítem a szárnyas begyét, mi célból a lábainál fogva felemelt madarat fejével a földnek csüngtetve, a száját egy kis fácskával széjjel nyitom s a begyre gyenge nyomást gyakorolva, annak tartalmát folytonosan a szájüreg nyílása felé huzkodom, de hogy a manipuláció gyorsabban s ezélszerűbben menjen, egy pálczika végére csepüt vagy vattát erősítve, egy kis horgas dróttal óvatosan kihuzgálom a szárnyas egész begytartalmát.

Hogy ha a szárnyas nem lesz mindjárt kitömve, úgy a begyét és a begybe vezető csövet kiszáritom, a mit úgy végezek, hogy egy csomó csepüt vagy vattát csavarmentesen forgatva és azután a száj-csőnyíláson át alaposan kitörlöm azzal a vatta vagy csepüvel bevont pálczikával. Ha ezzel készen vagyok, úgy a kéznél levő porrá tört timsóból öntök ugyancsak a szájnyíláson át a begybe, minél arra kell ügyelni, hogy ezen óvszer egyenlően porozza be a begy üregét. A szájpaddására is hintek egy csipet timsót s azután betömöm azt és a szájnyílást vattával. Miután még valamelyes mennyiségű timsószemcsével az orrnyitásokat is megtömtem, ezeket is betömöm vattával s végül a csőrt összezárom, de előbb még egy tübe huzott ezernaszálát vezetek keresztül a felsőcsőr orrnyílásán s azután a ezernát az alsócsőr rész alatt összekötöm szorosán. A szemnyitásokra is tesztek egy darab lapos vattacsomót, úgy, hogy a szemhéjakat előbb lehuzom, hogy azok zárva maradjanak. Ha lehetséges (de ezt is nagy vigyázattal kell végezni), úgy a végbélnyíláson egy kis horgas fával benyulunk és a beleket kihuzgáljuk a hasüregből s azután a végbélnyílást is betömjük vattával, azonban előbb egy kis gipszszel kevert timsót tömünk oda is be.

Ezen munkánál kerülni kell azt, hogy kézzel markoljunk bele a szárnyas tollába. A lehetőséghez képest a madarat karmainál fogva kell tartani, lendítő szárnytolla és csőrével fogva és nem törhető semmiesetre sem, hogy a szárnyast mások is megtapogassák vagy megérintsék.

En legalább nem engedem ezt. Ha a szerzett (lőtt, fogott) szárnyast nem kell messze szállítani, úgy elegendő, ha azt a lábainál fogva viszik, mégis úgy, hogy a tollak hozzánk ne dörzsölődhessenek, vagy ütődjenek. Nagyobb távra vitelnél már papírba göngyölöm és pedig csak azután, a mikor a tollazatát rendbe hoztam és a szárnyakat szépen a testéhez fektettem. A nyakát nem kell kinyújtani, hanem ellenkezőleg összenyomni és a czombokat jobb kézzel összefogva, a lábakat szintén visszanyomjuk ugyannyira, hogy a karmok az alsó farktollazatig érjenek.

A begöngyölésnél igen vigyázni kell arra, hogy üres hely ne maradjon a papír és a madár teste között, de viszont arra is, hogy a szárny hegyei és a fark tollai össze ne törjenek. Hogy

ha pedig nagyobb utra való szállítás szükségére forog fenn, úgy a már egyszer elmondott csomagolással elkészített szárnyast még egyszer becsavarom jól ujságpapírba és vékonyabb fajtájú lemezpapírba, mit azután spárgával alaposan átkötözök.

A szállításhoz legalkalmasabb a láda, a hol is a még fennmaradó hézagokat gombócczá gyűrt papírral vagy csepü-kőcczal, vagy száraz mohával, széna, szalma vagy fagyapottal kell oly szorosán kitömni, hogy a madár teste, ha még úgy dobálnák is a ládát, ne mozoghasson abban.

A megérkezési helyen a madár azonnal kicsomagolandó. Ha a preparátor egy rendetlenül csomagolt szárnyast vett át, igyekeznie kell, hogy kicsomagolás után a szenvedett hiányokat — ha még lehetséges — azonnal helyre igazítsa. A tollazatot kissé fel kell lazítani, ezt is úgy kell végezni, hogy a szárnyast lábainál fogva, kissé meglóbáljuk, megrázzuk.

Ha a lenyuzás és kitömés nem történik azonnal, úgy a madár egy szellős, hűvös, homályos helyen lábainál fogva felakasztandó. Ez alkalommal ajánlatos, ha a szélnek reá befolyása lehet; mert ezzel a tollazat lazul és rendes helyzetébe fekszik vissza az, a mi a csomagolásnál a testhez tapadt.

Nedves pincze vagy kamara a kitömendő szárnyas hullájának elhelyezésére nem alkalmas.

Most van az ideje annak, hogy sok vidéken hazánknak, ha különféle, talán épp idegen éghajlatok alá tartozó szárnyasokat sikerül egyik-másik vadásznak elejteni; vagy ha a nálunk ritkaságszámba menő faj, vagy még a hazaiak is egy-egy szép példányt szeretne megörökíteni kitömés által s mint vadászemléket tropheái közé szobadiszül alkalmazni, ezt csak úgy érheti el, ha a megszerzett szárnyast a lelövés (megfogás) után leirt módon kezelte.

KÖNYVISMERTETÉS.

A Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár 57-ik évfolyamát az 1917-ik évre sajtó alá rendeztük, és az már november hó 10 én megjelent. A magyar gazdaközönségnek ezen kedvelt zsebkönyve eddigi gazdag tartalma kibővítve jut tisztelt olvasóinkhoz, a meny nyiben a szokásos táblázatok és rovatolt számtartási mintázatokon kívül néhány közérdekű szakközlemény is helyet foglal benne és pedig: a mult évben már megjelent: »Növényegészségügyi tanácsadó«-hoz sorakozik (mely kibővítve lesz ezuttal közölve,) az »Emlékeztető« az év minden hónapjára (különösen kezdő gazdáknak ajánlható), valamint a jelenleg annyira felkapott méhészetben szükséges teendők havonkénti felsorolása. Viszont számos gazdatársunk határozott óhajára elhagytuk az országos vásárok jegyzékét, annál is inkább, mert az állatvásárokat lapjainkban fogjuk hetenként (mindig a következő hetieket) közre adni 1917 január 1-től fogva. A posta- és távirtdijszabásokban történő változásokat, szinte keresztül vezetjük naptárunkban. Egyes gazdatársaink azon panaszát, hogy zsebben nem igen hordható a kissé nehéz bekötésű naptárunk, szinte figyelembe vettük ez alkalommal s könynyebb táblával láttuk el az 1917-iki naptárt, azon reményben, hogy így már nem huzza az annyira le a gazdák zsebét, mint az eddigi vastag-kemény bekötés.

Mindezen újítások, bővítések és a tetemesen megrágtat papír, nyomda és egyéb költségek daczára is a naptár ára az eddigi marad, t. i. 2 K 80 fill. (ajánlott küldéssel 3 K 20 fill.) Megrendelhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15. sz. földszint 10. ajtó.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Baromfitelep felállítása.

Szeretnék nagyobb baromfitelepet létesíteni, esetleg ezen célra néhány hold földet bérelni s e célból kérek szíves választ a következőkre:

1. Mily fajta tyukot, kacsát, libát és pulykát tartassak?

2. Nem nagyon kockázatos most a baromfitelep?

3. Hol lehet hazánkban fajbaromfit s eleséget venni?

4. Lehet-e ezeket esetleg Németországból, vagy Ausztriából beszerezni? Vagy van-e ez ellen tiltó rendelet?

5. Kifizetődik-e a baromfitelepszítés, ha bérelni kell hozzá a földet és épületet?

6. Megengedi-e a törvény, vagy rendelet, hogy annyit s azt vessen az ember, a mennyit a baromfiaival felelet, vagy ezt is a hatóságok állapítják meg?

B. A.

Kérdés. Lincolnshire.

Igaz-e az, hogy a Lincolnshire sertés a mi mangalicza sertéseinkhez legközelebb áll? Miként váltak be nálunk? Hol van nálunk Magyarországon tiszta Lincolnshire sertésenyészet? Szeretnék tavaszra malacot venni.

M. J.

Felelet. Baromfitelep felállítása című kérdésre.

1. Bizony azt ajánlom t. kérdezőnek, hogy ne tartson most semmiféle baromfit, mert nem fizetődik ki.

2. Nagyon is kockázatos a baromfitelep alapítása jelenleg.

3. Fajbaromfit egyáltalán most hazánkban kapni nem lehet, de műtakarmányt sem lehet venni, mert halliszt éppen nincs; lukullus, a mi egyedül kapható volt eddig, most már szinte elfogyott és gyártásával felhagytak.

4. Külföldről abrakfélét nem lehet hozatni, nem mintha tilalom állana fenn, de mert a vasutak katonai szállításokkal vannak túlterhelve s semmiféle más anyagot fel nem vesznek; csak egyes vonalakon lehet emberi élelmiszereket néha küldeni. Legfeljebb mint személypodgyaszt lehetne magával hozni 1 q-ra való eleséget, de e miatt kiutazni Ausztriába, vagy éppen Németországba, ki nem fizetné magát.

5. Rendes körülmények és viszonyok között, ha közel a piac (nagyváros), kifizetődik a baromfitelep, de most háboru alatt nem. Ha valami betegség ütne ki, még állatorvost sem igen kapna, hisz ezek legtöbbje szintén a harctéren teljesít szolgálatot.

6. Kormányrendelet szerint baromfinak csakis ocsut szabad adni, más gabonafélét nem s mint-hogy, mint fent írtam, mesterséges tápszereket beszerezni nehéz, ugyszólván lehetlenné van téve a baromfitartás. Mondjon tehát le tervéről, hagyja annak kivitelt a béke idejére.

F.

Wolhyniai csikók a gazdáknak. A maros-tordavármegyei loállomány pótlására báró Hazai Samu honvédelmi miniszter 70 darab orosz wolhyniai csikót engedélyezett úgy, hogy ebből az állományból csakis a gazdák vásárolhatnak.

Katonai lóvásárlás. A földmívelésügyi minisztérium közbenjárására a honvédelmi miniszter és a hadügyminiszter ez év május hónapjában elrendelte, hogy a katonai lóvásárló bizottságok a hadsereg lószükségletét ezenül lók reszkédők és lóügynökök teljes kizárásával, közvetlenül a lótartó és tenyésztő

A „HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya“ kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. Földmívelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

gazdától vásárolják. A földmivelségi miniszter most újabb leiratban értesíti a hatóságokat, hogy a katonai lóvásárló-bizottságok a hadsereg lószükségletét ily módon bevásárolni nem tudták, mert sem a gazdaközönség, sem a hatóságok a kellő támogatásban nem részesítették őket. Felhívja ennélfogva a miniszter a hatóságokat, hogy a katonai lóvásárlás határnapjait kellő időben tegyék közzé és hassanak oda, hogy a lótulajdonosok eladni szándékoztatott lovaikat a megjelenő bizottságnak mutassák be, mert ha a katonaság a hadsereg lószükségletét közvetlenül vásárlásra nem szerezheti be, ismét csak a nyilvántartó lappal látott lovak behívását kell elrendelnie és ennek hátrányát és kárát a gazdaközönség fogja viselni.

Az erdélyi állatállomány értékesítése. Az erdélyi men. kültek állatállományának értékesítését tudvalevőleg a kormány vette a kezébe s az állatátvételi bizottság utján a megvásárolt állatállományt csekély haszonnal adta el. Az állatátvételi bizottságok már jórészt befejezték működésüket s mint-hogy a kormány kikötötte, hogy a fölőseget, a mely az állatállomány értékesítése után megmarad, kiadják a gazdáknak, ezen a czímen mintegy huszonöt millió koronát fognak szétosztani. Az állatátvételi bizottság, mint a pécskai vásáron elért árakból kiűnik, többet kapott a marha-árért, mint a mennyit az erdélyi gazdáknak adott. Mert a bizottság három koronáért vette át a gazdától a marhát s a bizottság közbenjöttével megtartott vásárokon három koronánál többet értek el. A fölőseget szétosztását a földmivelségi miniszter végzi s a rendelkezésre álló összegből a kezelés, a takarmányozás és az állatok elpusztulásából előállott kárt vonják le.

A Hadi Állatátvételi Bizottság közli, hogy Nagyszalonta mellett, Barmód-pusztán, az erdélyi menekült lakosságtól átvett állatállománynak utolsó része és pedig mintegy 1500 darab másodrendű üsző, 300 darab tehén és 200 darab másodrendű tinó eladásra kerül. Az eladások naponként folytatólagosan eszközöl-tetnek.

A Pankotai állatvásár eredménye. A hadi állatátvételi bizottság még november 12-én beszűntette Pankotán az erdélyi menekültek állatállományának értékesítését. Október 7-én kezdődött a pankotai állatvásár, a mely az állatállomány nagysága és a vásár időtartama s az országos érdeklődés tekintetében páratlanul áll a maga nemében. Összesen 9397 darab állatot adtak el a vásáron 8,254,619 korona értékben. A legmagasabb árak a következő határok között váltakoztak: Ökörnél 4.66—5.20 K, tehénél 3.—4.60 K, üszőnél 2.30—2.80 K és borjunál 2.—2.50 K között. Leginkább Udvarhely-, Kisküküllő és Brassó megyéből származó szarvasmarhák kerültek itt eladásra.

A Hadi Állatátvételi Bizottság szeptember végén Erdélyben már csak a gazdalan állatokat vette át, az állatok megvásárlása a bizottság által már akkor szükségletlené vált. Mihelyt a további kiűrtés veszedelme nem fenyegette bérczes ország-részeinket, azonnal megindult a visszatelepülés. A bizottság különben arra törekedett, hogy a népet állatainak megtartására biztassa. Körülbelül 70 000 darab állatot kellett a bizottságnak megvásárolnia, vagy mint gazdátlan gondorásába vennie. Ezek egy részét a bizottság megfűlő áron elárverezteti a budapesti marhavásár istállóiból, de legnagyobb részét Nagyváradon, Borosjenőn és Pankotán adja el a miniszteri kirendeltség. A mely állatokat nem sikerül illő áron eladni, azokat másképp fogja elhelyezni a bi. ötszág.

**A Gyógyszeresegyesület és a gyapjufeldolgozó gyá-
rak.** A Magyarországi Gyógyszeres egyesület, mint halljuk, felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a miniszter utasítsa a jungyap-jut bármely alakban feldolgozó összes hazai gyá-
rakat arra, hogy az üzemből megmaradó gyapju-
mosó vizet — a mely gyógyszerészeti és más cé-
lokra kintinően felhasználható gyapjuszirt, vagyis
nyers lanolint tartalmaz — kötelezőleg összegyűjt-
sék és azt egy megalakítandó központnak időről-
időre beszállítsák. Ez a központ feldolgozóna a
kapott anyagot és a nyers lanolint tisztítása révén
nyert tiszta lanolint hazai gyógyszerészek között
osztaná fel. A gyárak eddig egyszerűen kiöntötték
a gyapjmosó vizet és ezáltal sok értékes zsiranag-
ment veszendőbe. Mivel az osztrák érdekelttség ha-
sonló kérelemmel fordult az osztrák kereskedelem-
ügyi minisztériumhoz, azért egyáltalában nincs ki-
zárlva, hogy a felterjesztésnek helyt adnak és meg-

alakul a legújabb központ: a lanolinközpont. (Az Ujság).

Az egerbegyi állatvásár. A Torda-Ara-
nyosvármegyei Gazdasági Egyesület jelentése
szerint az egerbegyi országos vásáron, mely
Torda-Aranyos vármegyeinek egyik leglátoga-
tottabb vásárja, a budapesti jóval meghaladott
árakat kérték az eladók. Igás ökrökért páronként
6000 koronát fizettek. Vevő nem volt felnőtt jó-
szágra. Növendékállatok iránt a gazdák részéről
nem volt kereslet. Rugott borjuért páronként
1000—1200 koronát fizettek, 2—3 évesért pá-
ronként 4000—4400 koronát minőség szerint.
Sertésekben számottevő volt a kínálat és keres-
let magas árak mellett. Juh nem volt, lovakat
kupeczek vásároltak 2—3000 koronáért és da-
rabonként.

A vértakarmány értékesítése. Nagyváradról írják:
A hadügyminisztérium rendelete alapján Bihar
megye fölészólitást kaptott, hogy a fehérjetartalmu
élelmiszer és takarmányczikk pótlása czéljából vég-
zendő kísérlet támogatása czéljából jelentse be,
hogy hány középponti vágóhid van a megyében és
havonta átlag hány állatot vágnak ott le. A kato-
nai hatóság ezenkívül a vágatásnál lefolyó vér
mennyisége és mostani értékesítése felől is jelen-
tést kér. A beérkezett adatok alapján megállapít-
ják a vér értékesítésére legalkalmasabb módot és
a feldolgozáshoz és konzerváláshoz szükséges tele-
pek helyét is kijelölik. Hír szerint egy bécsi bank-
érdekeltségnek, a Ländlerbanknak Fattinger nevű
gyára szeretné a háboru alkalmát arra fölhasz-
nálni, hogy a háboru előtti sikertelen kísérletezése
után a magyar vágóhidak vértermelését monopólium
alapján értékesítse.

Kapitalisztikus birtokpolitikát hirtet-
t a minapi előadásában Erek Károly, a ki a
Kereskedelmi Banknak és a Hitelbanknak közös
tétényi hízaló vállalatát igazgatja. Az előadó
szerint Magyarország ma száz millió embert
tudna táplálni, ha a föld nem lenne a kisbirtok-
kosok között fölaprózva, hanem ipusztériális
nagyüzemekben koncentrálnódnék. Erek javas-
lata tul rideg, a midőn a földet a termelés holt
eszközének tekinti, a minő például a gyáripár-
ban a mesterember vésője, vagy kalapácsa.
Megfelekezett arról is, hogy éppen az állat-
tenyésztés érdekében kívánatos a mai kisbirtok
kategória fenntartása. Kétségtelen, hogy öster-
melésünk elmaradott és sürgős fejlesztésre szor-
ul. Ehhez azonban mezőgazdasági nevelés,
olcsó hitel, olcsó műtrágya, olcsó ekevas és a
termelés helyes irányítása szükséges. Ha a nagy
bank, az eddigi hitelező, maga ül a földbirtokba,
ezzel nem oldotta meg a termelés problémáját,
de félő, hogy elmérgesitené a kivándorlás kér-
dését. Az előadást vita követte, a melyben a
többi között György Endre foglalt állást a nagy-
bankok birtokgyűjtő szándéka ellen.

**Szappanfőzés az elhullott állatok
zsrjából** Nagyváradról írják: Kovács Emil
állatorvos igen üdvös javaslatot terjesztett a vá-
rosi tanács elé. Szerinte az elhullott és a gyp-
mesteri telepen elpusztított állati hullákban sok
faggyu és zsiradék pusztul el fölhasználatlanul,
pedig a zsirt könnyen lehet fertőtleníteni, tisztí-
tani s még abban az esetben is egészségeseként
használni, ha az esetleg betegségben elhullott
állattól származott. A gypmesteri telepen évente
átlag 2—3000, ebzárlatok szigoru végrehajtása
mellett 3000—4000 a kutyahullák száma, azon-
kívül 5—6000 ló és szarvasmarha hullája kerül
a gypmesteri telepre és évi 30—40 q-ra tehető
a vágóhídon állatorvosilag elkobozott állati
belsőrszék mennyisége. Kovács azt reméli, hogy
ha a többi város is hasonlóképpen gondoskodna
a kiirtott és elpusztult állatok értékesítéséről, a
szappanhányt ez nagyban mérsékelné.

Sertéshízaló malmok. Folytonosan sza-
porodik azoknak a malmoknak a száma, a mely-
lyek melléküzletként a jól jövedelmező sertés-

hízalásra rendezkednek be. Ujabbán megint a
nagyszalontai Toldi műmalom r.-t. határozta el,
hogy sertéshízaló telepet létesít.

Uj városi sertéshízaló. Az ipari sertés-
hízalók kukoricaszükséglete még most sincs
ugyan biztosítva és e nagyfontosságú kérdés
rendezéséről egyelőre semmit sem hallani.
Balassagyarmat város olyan bizonytalan ellátási
viszonyok daczára is városi sertéshízalót léte-
sit. Erre a czélra 600.000 korona kölcsönt fog
felvenni a város, a mely egyelőre 500 sertést
akar hízalni. Huszonöt vagon kukoriczára kér
vásárlási engedélyt a város. A kukoriczát Pest
megyében akarják beszerezni, a hol szabad vá-
sárlás van. (Az Ujság.)

Tornóczy sertéshízaló r.-t. néven egy
millió alaptőkével új vállalat alakult a hízaló-
ipar kedvező konjunkturájának kihasználása
czéljából. A vállalat a Nagysurányi czukorgyár
vezetésével jött létre és átvette a gyárnak a
nyáron létesített hízalótelepét. Az igazgatóság-
ban a Kohner-féle sertéshízaló érdekelttség ve-
zetőemberei is helyet foglalnak.

**Az állati betegségek összegzése
november hó 19-én.**

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapot- hoz képest		A múlt heti állapot- hoz képest	
	közé- k	udvar	közé- k	udvar	közé- k	udvar
Lépfene	126	144	—	—	13	11
Veszétség	419	434	—	—	6	6
Takonykór	28	35	—	—	2	2
Ragadós száj- és kö- römfájás	1233	9814	—	—	36	959
Juhhimlő	19	26	—	—	—	—
Ivrszevi hólyagos kiütés	2	2	—	—	1	5
Rühkór	311	667	—	—	8	21
Bivalyész	68	170	6	15	—	—
Sertésorbáncz	245	916	—	—	13	21
Sertéspestis	846	4612	—	—	29	356

Vásári tudósítások.

Sovány sertésárak.
Url Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti
tudósítás 1916. november 23.

Ar elősúlyban 4% engedmény.

Vészen átmont	60—100 kg.	III.	600—600
"	100—120	"	600—600
"	120—160	"	600—600
"	160—200	"	600—600
Vészen át nem mont	60—100	"	580—580
"	100—120	"	580—580
"	120—160	"	580—580
"	160—200	"	580—580

Irányzat változatlan.
Budapesti szarómarhavásár.
Hivatalos jelentés. 1916. november 20.

Fölhajtás és árak:

82 Magyar élő borju	490—510	(520—570)	-----
Magyar öltött borju	-----	-----	-----
Galiziai borju	-----	-----	-----
Öltött bárány párja	-----	-----	-----
Rugott borju	-----	-----	-----
Élő bárány párja	-----	-----	-----
Öltött göbölve	-----	-----	-----
Eladatlan.	-----	-----	-----
Irányzat élénk az árak emelkedtek.	-----	-----	-----
Budapesti vágómarhavásár.	-----	-----	-----
Hivatalos jelentés.	-----	-----	-----
Fölhajtás és árak:	-----	-----	-----
278 Bika	440—510	340—430	-----
178 Magyar hizott ökör	481—553	403—470	280—370
611 Tarka hizott ökör	501—520	420—493	290—380
Magyar fogelómarha	370—420	300—360	-----
Boszniai ökör	-----	-----	-----
100 Magyar tehén	-----	313—410	-----
433 Tarka tehén	-----	300—520	-----
46 Bivaly	-----	300—450	-----
16 Növendékmárha	-----	270—400	-----
Eladatlan 37.	-----	-----	-----
Irányzat élénk az árak emelkedtek.	-----	-----	-----

1862 A felhajtás 1798 darabbal kisebb volt a múlt hetinél. Irányzat
változatlan. Árak emelkedtek.

Vásári jelentés: Budapest, 1916. évi november hó 23-án
tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom élénk

Jegyzetelt

	Föl- hajtás	Bla- latot	Árak kor.-ban
jobb minőségű lovakból:			
a) hátas	8	1	240
b) könnyebb kocsiló (jukker stb.)	37	11	150 220
c) nehezebb kocsiló (hintó)	25	5	1400 230
d) igás kocsiló (nehéz nyugati faj)	42	16	1500 420
e) könnyű	183	12	713 1300
II. Közép minőségű lovakból:			
a) nehezebb félék (fuvaros ló stb.)	25	23	540 800
b) könnyebb félék (parasztló stb.)	36	35	180 550
III. Alarendelt minőségű lovakból:			
	213	207	50 850
Összesen	569	316	

Felölés főszerkesztő, kiadótulajdonos: **MAILATH LASZLO**
Szerkesztő: **FEHER ZOLTAN.**

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

BUDAPEST
Népszínház-utca 22.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Sertésenyésztők és sertéshízalók ha jószágukat értékesíteni kívánják forduljanak bizalommal

URL REZSŐ sertésbizományi céghez.

Vevők állandóan előjegyezve!

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

TELEFON:
József 22—41.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Törvényesen véd., e.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona

mely elegendő körülbelül 60-70 patkány irtásához

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás! Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használható. Kérésre ingyen küldi Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskereken.

Bő termésre, korai érésre kitenyésztett

javitott

Viktória vetőmagborsó

kapható kizárólag vetési célokra, amíg a készlet tart

MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI részvénytársaságnál Monoron.

Hirdetéseket

felvesz a kiadóhivatal.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, IX., Calvin-tér 10. saját székházában.

Biztosításokat elfogad tűz-, jég-, baleset-, szavatosság- és betöréses lopás ellen, ugy-

szintén az ember életére a legkülönbözőbb módokon szerinti előnyös feltevések mellett.

Az üzletredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A szövetkezet biztosítékai 1915. XII. 31:

Alapítványi tiszteletdíjak és tiszteletdíjak 2.550.540.- K

Díjtartalékok és díjtávítel (levonva a viszontbiztosítást illető részt) 4.164.593.31 "

Kártartalékok (levonva a viszontbiztosítási részt) 735.980.31 "

Külön és egyéb tartalékok 888.182.82 "

A szövetkezet kötelezettségeinek fedezetére mindenekelőtt az évi díjbevétel és kamatjövdelem szolgál, ez kitett 1915. évben 7.854.796.58 "

16.144.052.97 K

Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tőztkárokból 18.061.000.- "

Biztosított érték tűzben 1915. évben jégkárokból 7.832.000.- "

1.000.000.000.- "

88.450.000.- "

Életbizlet Állománya 19.240.505.- "

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete” alapítása és főintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat Budapest, IX., Calvin-tér 10., mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetlenül minden orvosi vizsgálat nélkül.

Ardenni fedezőmének

több fajtisza, törzskönyvelt ardenni fedezőmén eladó.

FRANZ GRAF SEILERN'SCHE GESTÜTSLEITUNG

LUKOW, Holleschau kerület, (Morvaország.)

Pedigree és közelebbi leírás kívánatra készséggel megadatik.

Az Ujnépi uradalom (u. p. Nagykanizsa) többszörösen első díjakkal kitüntetett tenyészetében

telivér szimmentáli és keletporosz-hollandi tenyész bikák, lincolnshire kanok és koczák

állandóan kiváló minőségben kaphatók.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füsteső-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszer úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szén fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51. Sürögnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21.

MEGJELENT!

KODOLÁNYI-féle 1917. évi

MEGJELENT!

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

teljesen átdolgozva és kibővitve, súlyra nézve könnyebb s így tényleg zsebben hordozható.

57-ik évfolyam.

Ára helyben 2 kor. 80 fillér. Ajánlott postai szétküldéssel 3 kor. 25 fillér. Utánvétellel küldve 3 korona 45 fillér.

Megrendelhető a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalában, Budapest, VIII. kerület, József-utca 15. szám alatt.